

סוטה כא

עניין: כי נר מצוה ותורה אור

נפש החיים שער ד' פרק ל

וגם, כי קדושת ואור המצוה, אשר תשכין אורה על אותו הדבר והחפץ, אשר בו ועל ידו תעשה המצוה, אינו שורה עליהם רק לפי שעתו, בעת שהמצוה נעשית בהם, אבל אחר שנעשה בהן מצותן, הקדושה והאור מתעלה ומסתלק מהם תיכף, ונשאר כבראשונה.

אבל התורה הקדושה, כל מקום שתזריח ותופיע אורה וקדושתה פעם אחת, קדושת עולם תהיה לו, ונשאר תמיד בקדושתו, כמו ששנינו בברייתא (מגילה כ"ו ב') שתשמישי מצוה נזרקין לאחר שנעשה מצותן, ותשמישי קדושה נגנזין. ולכן מנו שם תשמישי תפילין ומזוזות בכלל תשמישי קדושה, מחמת פרשיות התורה שהיו מונחים בתוכם פעם אחת.

ולית לך מידי בדבריהם ז"ל דלא רמיזא בקרא, ויש לכויין הכתוב (משלי ו, כג) "כי נר מצוה ותורה אור" גם על זה העניין הנזכר, על פי פירושם ז"ל הנ"ל בסוטה שם (כא, א), מה "נר" אינו מאיר אלא לפי שעה, ומה "אור" מאיר לעולם. והם ז"ל עשו ההפרש ביניהם לענין ההגנה וההצלה להאדם. ואפשר לפרשו גם כן, שירמוז הכתוב גם לענין ההפרש וההבדל, בין התורה הקדושה והמצוות, המבואר בברייתא דמגילה הנ"ל:

ולא עוד, אלא שגם אותה הקדושה, וחיותן ואורן של המצוות, שמקדשים ומחיים להאדם המקימם, הוא נלקח ונשפע רק מקדושתה ואורה של התורה הקדושה, כי המצוה לית לה מגרמה שום חיות וקדושה ואור כלל, רק מצד קדושת אותיות התורה הכתובות בענין אותה המצוה.

ויש לכויין גם זה העניין בכתוב "כי נר מצוה ותורה אור", כענין הנר שאין לה בעצמה שום אור כלל, רק מהאור המאיר בה.

ודאי שגם העסק בתורה לבד, בלי קיום המצוות כלל חס ושלום, גם כן אין כלום, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (יבמות קט) "כל האומר אין לו אלא תורה, אף תורה אין לו". ובפרק ב' דברכות (י"ז א') מרגלא בפומיה דרבא, תכלית חכמה, תשובה ומעשים טובים, שלא יהא אדם קורא ושונה, ובוטט באביו וברבו כו', "ללומדיהם" לא נאמר, אלא "לעושיהם".

אפיקי ים להגרי"א חבר

ד"א עבירה מכבה מצוה ואין עבירה מכבה תורה כי המצוות הם לתקן איברים דשכינתא וע"י העוונות מסתלקים ממנה ט"ר דידה ונשארת נקודה בלבד, משא"כ בדכו' אין מסתלקין רק ג"ר של הרוח לבד שהם מדריגת נשמה שברוח, אבל אינו בגדר פגם רק סילוק לבד, ולכן אין עבירה מכבה תורה והבן.

מהר"ל תפארת ישראל פי"ד

וביאור ענין זה, כי המצוה תקרא "נר", מפני שהנר האור שלו נתלה בגוף השמן והפתילה, ומפני כך אינו אור גמור. וכן המצוה נתלה במעשה האדם שעשה על ידי גופו, ואין המצוה דבר נבדל לגמרי בשביל זה²⁸. אבל התורה שאינה נתלה בגוף, והוא שכל נבדל בלבד, לכך תקרא התורה "אור", כי האור הוא נבדל לגמרי, אינו נתלה בגשם²⁹. וידוע שכל דבר שהוא בגוף הוא בזמן, וכל דבר שאינו בגוף אינו תחת הזמן³⁰. ולכך אמר שהמצוה לפי שעה, והוא הזמן, שהאור אלהי שהוא במצוה הוא נתלה בגוף. כמו האור שהוא בנר הנתלה בגוף, שהוא השמן והפתילה, והוא לזמן. אבל התורה היא³¹ מיוחדת לאור, שאין אור גשמי, שאין בו דבר ממש. וכך התורה היא שכל נבדל, ולפיכך התורה מגינה לעולם, שהרי הדבר הנבדל מן הגשמי אינו נתלה בזמן³¹.

מהר"ל הקדמה לדרך חיים

ובמסכת סוטה (כ"א) את זו דרש רבי מנחם בר רבי יוסי תלה הכתר את המצות בנר ואת התירה באור מה נר מאיר לפי שעה אף המצוה אינה מגינה אלא לפי שעה, ואת התורה באור מה אור מגין לעולם אף התורה מגינה לעולם עד כאן. וביאור זה, כי המצוה שהיא מעשה האדם, ואין מעשה האדם רק על ידי הגוף וכל גוף הוא תחת הזמן כאשר ידוע כי כל דבר אשר הוא גוף הוא תחת הזמן, ולכך המצוה שהיא על ידי גוף האדם היא מגינה בזמן בלבד, וזה שאמר שהמצוה היא לשעה. אבל התורה שהיא בלא גוף שהיא השגת השכל אין לגוף עסק בה, וכל דבר שאינו גוף אינו תחת הזמן ולכך התורה מגינה לעולם כאשר האדם דבק בתורה השכלית שאין לה התלות בזמן כלל. ולפיכך אמר הכתוב כי נר מצוה ותורה אור והם המאירים לאדם להביאו אל תכליתו האחרון, המעלה העליונה אשר הוא בקשת וחפוש כל חי אשר הוא על האדמה.

WHATSAPP

EMAIL

PODCAST

TORAHANYTIME

ALLDAF

DAFYOMI PORTAL

KOLHALASHON